

Utveckling i företag med stöd till digitalisering eller internationalisering under 2019

Bakgrund

I denna studie redovisas den årliga utvecklingen för sådana små och medelstora företag som under 2019 beviljas stöd till digitalisering eller internationalisering. Stöden utgår antingen som affärsutvecklingscheckar med krav på medfinansiering eller som rådgivning, utbildning och hjälp med internationella kontakter via Enterprise Europe Network (EEN).¹ Checken till digitalisering är ämnad att främja utvecklingen av företagets affärsmodell och stödet till internationalisering har som ändamål att hjälpa företagen att nå nya marknader utanför Sveriges gränser.

Analysen baseras på information om företagen från Tillväxtverkets ärendehanteringssystem NYPS sammanlänkad med uppgifter om aktiva företag i Statistiska centralbyråns databas *Företagens ekonomi*.² Ett företag bedöms som aktivt om det är registrerat för mervärdesskatt, är arbetsgivare eller har F-skatt hos Skatteverket.³ Variabler som beaktas i analysen är omsättning, förädlingsvärde, arbetsproduktivitet, antal heltidsekvivalent anställda (årsarbetare) och överlevnadsgrad. Förädlingsvärdet motsvarar omsättning minus inköp av förbrukningsvaror samt tjänster och arbetsproduktiviteten beräknas som förädlingsvärdet delat med antalet heltidsekvivalent anställda.

Stödkohorten jämförs med en för ändamålet särskilt identifierad kontrollgrupp av liknande företag utan stöd. Syftet med kontrollgruppen är att illustrera den generella utveckling (trend) företaget torde haft utan intervention. Bestämningen av kontrollgruppen görs med hjälp av

---

¹ Affärsutvecklingscheckar förmedlas inom ramen för Förordning (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag. Enterprise Europe Network sjösattes 2008 av Kommissionen och drivs i Sverige av Tillväxtverket. Se <https://een.ec.europa.eu/about-enterprise-europe-network> och <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/seminarierochnatverk/natverkoachsamverkan/allanatverk/enterpriseeuropenetworkeen.6873.html>.

² Ärendehanteringssystemet NYPS förvaltas av Tillväxtverket och används av myndigheter och organisationer som beslutar om stöd ur de regionalpolitiska medlen (<https://nypscentralen.tillvaxtverket.se/vara-tjanster/nyps-2020>).

³ Se <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/foretagsregistret/vanliga-fragor/#:~:text=N%C3%A4r%20anses%20ett%20f%C3%B6retag%20verksamt,har%20F%2Dskatt%20hos%20Skatteverket>.

information om stödmottagarens storlek, näringsgren och region. I fallet med internationaliseringscheckar beaktas även om företaget redan är aktivt som exportör. På grund av en tidigare ringa mängd mottagare av stöd till digitalisering särskiljs denna grupp först från och med beviljandeåret 2018. Analysen ger en ögonblicksbild av hur stödmottagarna utvecklas i förhållande till övriga liknande företag och ska inte förväxlas med etablering av orsakssamband.

Utveckling företag som beviljas stöd till digitalisering eller internationalisering 2019

Överlevnadsgraden fram till och med 2022 är högre bland 2019-års stödmottagare än i de identifierade kontrollgrupperna (Tabell 1 och Figur 1). Allra högst är den bland mottagare av affärsutvecklingscheckar till internationalisering, även om skillnaderna mellan grupperna uppträder på marginalen.

Tabell 1. Årlig förändring företag med stöd till digitalisering eller internationalisering 2019

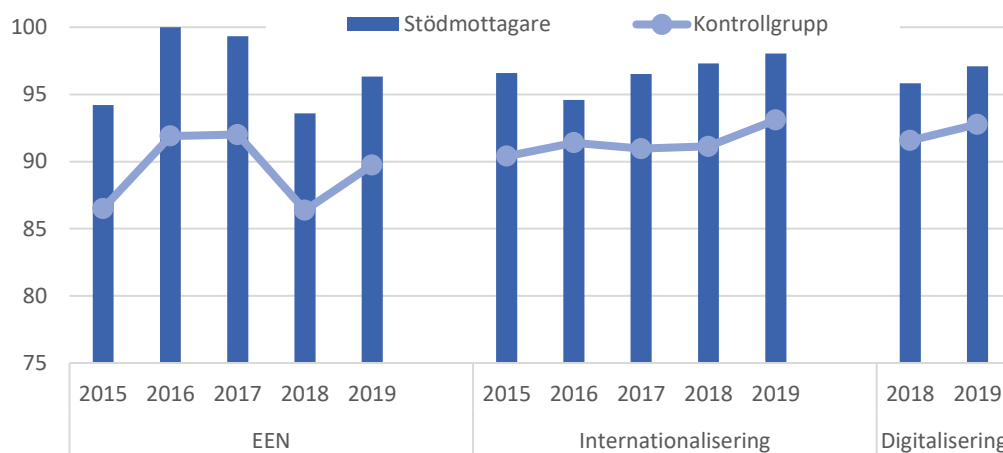
Stödkategori	Variabel	Stödföretag	Kontrollgrupp
Affärsutvecklingscheck digitalisering	Omsättning, procent	10,1	1,4
	Förädlingsvärde, procent	9,3	3,7
	Arbetsproduktivitet, procent	3,1	3,7
	Antal anställda, procent	6,6	-0,8
	Överlevnadsgrad 3 år, procent	97,1	92,8
	Antal observationer beviljandeåret	172	1300
Affärsutvecklingscheck internationalisering	Omsättning, procent	8,0	-2,6
	Förädlingsvärde, procent	13,7	2,1
	Arbetsproduktivitet, procent	3,5	3,0
	Antal anställda, procent	8,7	-1,0
	Överlevnadsgrad 3 år, procent	98,1	93,1
	Antal observationer beviljandeåret	154	420
Internationalisering via EEN	Omsättning, procent	9,2	1,6
	Förädlingsvärde, procent	15,8	7,0
	Arbetsproduktivitet, procent	3,8	4,7
	Antal anställda, procent	10,9	-1,2
	Överlevnadsgrad 3 år, procent	96,3	89,7
	Antal observationer beviljandeåret	163	1268

Anmärkning: De ekonomiska variablerna avser medianvärden och är beräknade i löpande priser. Överlevnadsgraden relaterar till själva beviljandeåret medan övrig förändring tar sin utgångspunkt i året före stöd (2018-2021).

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtverket

Det största avståndet till kontrollgruppens överlevnad noteras för företagen som beviljas stöd via EEN (7 procentenheter). Mönstret är dock likartat för samtliga stödmottagare. Stödkohorterna 2019 uppvisar dessutom en högre överlevnadsgrad än årskullen innan. Störst fluktuationer i överlevnadsgrad över olika stödkohorter relativt kontrollgruppen framträder för mottagarna av stöd via EEN. Grupperna följer emellertid liknande utvecklingsbanor.

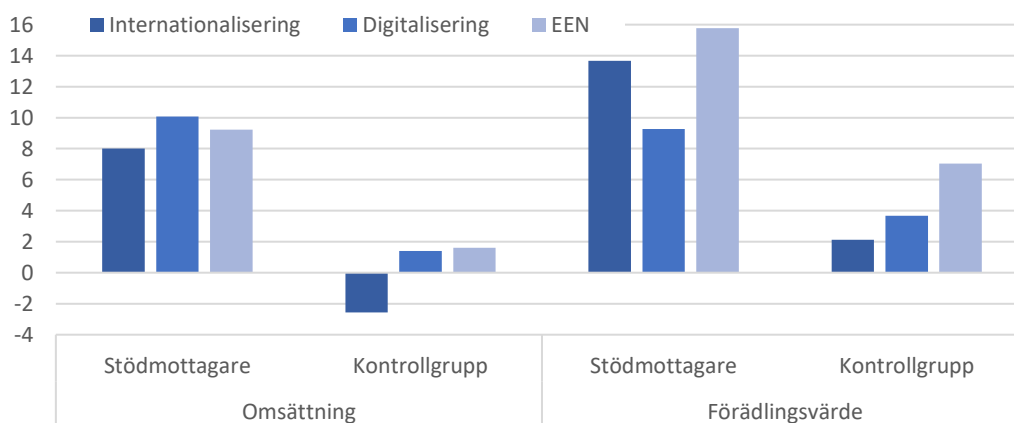
Figur 1. Överlevnadsgrad företag med affärsutvecklingscheckar eller stöd via EEN 2019 (procent)

Anmärkning: Staplarna (eller punkterna) avser andelen i varje enskild grupp företag som fortfarande är aktiv tre år efter beviljandet. Affärsutvecklingscheckarna förkortas till *Digitalisering* och *Internationalisering*.
Källa: Statistiska Centralbyrån och Tillväxtverket

Såväl företagen som erhåller checkar till internationalisering och digitalisering som de med stöd via EEN växer över tid i både omsättning och förädlingsvärde (Figur 2). Denna förändring är dessutom avsevärt snabbare än i kontrollgrupperna. Mottagare av digitaliseringscheckar ökar något mer i omsättning än övriga stödföretag, men variationen är liten.

Figur 2. Årlig produktionsutveckling företag med affärsutvecklingscheckar eller stöd via EEN 2019, medianvärden (procent)

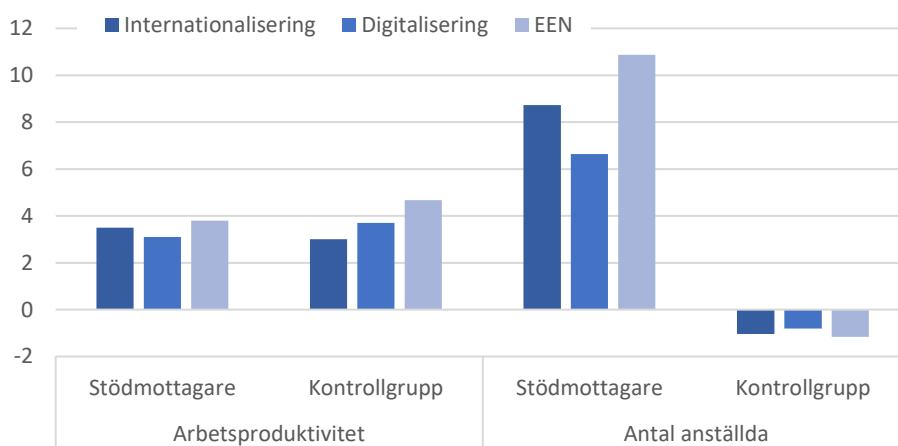

Anmärkning: Avser årlig utveckling under en treårsperiod i förhållande till året före stöd. Affärsutvecklingscheckarna förkortas till *Digitalisering* och *Internationalisering*.
Källa: Statistiska Centralbyrån och Tillväxtverket

Företagen med EEN-stöd har en avsevärt snabbare tillväxttakt i förädlingsvärdet än övriga

stödmottagare. Det är också bland denna grupp kontrafakter en raskare utveckling kan noteras. Mottagare av stöd till digitalisering växer långsammare än övriga i förädlingsvärde. En förändringstakt i storleksordningen nio procent är dock att betrakta som substantiell.

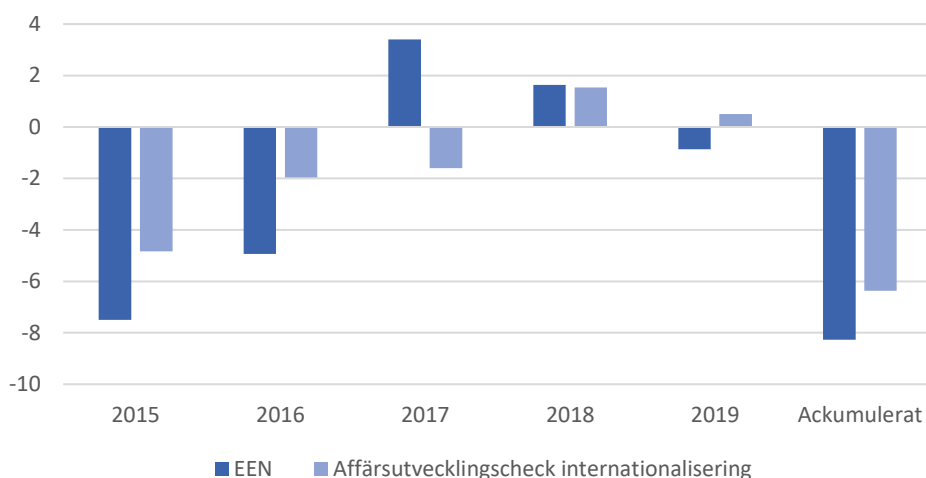
Figur 3. Årlig utveckling arbetsproduktivitet och antal anställda företag med affärsutvecklingscheckar eller stöd via EEN 2019, medianvärden (procent)

Anmärkning: Avser årlig utveckling under en treårsperiod i förhållande till året före stöd. Affärsutvecklingscheckarna förkortas till *Digitalisering* och *Internationalisering*.
Källa: Statistiska Centralbyrån och Tillväxtverket

Förändringen av antalet anställda följer ett mönster likartat produktionsvärdenas, där stödmottagarna årligen växer mer än företagen i respektive kontrollgrupp (Figur 3). Allra mest ökar antalet anställda i företagen med stöd via EEN. Över den studerade tidsperioden framträder ett mönster där antalet anställda i samtliga kontrollgrupper går tillbaka. Detta innebär att spannet i utvecklingstakt mellan stödmottagare och jämförbara företag sträcker sig från 7,4 (digitalisering) till 12,1 (EEN) procentenheter. I motsats till antalet anställda är det inga stora skillnader i arbetsproduktivitet vare sig mellan de olika stödkategorierna eller i förhållande till respektive kontrollgrupper. Samtliga växer i en takt av mellan tre och knappt fem procent, även om kontrollgrupperna, förutom till internationaliseringscheckarna, utvecklas något snabbare än stödmottagarna.

Figur 4. Stödmottagarnas produktivetsbidrag, medianvärden (procentenheter)

Anmärkning: Avser årlig skillnad i utveckling mellan kohorter stödmottagare och kontrollgrupper. Ett värde lägre än noll innebär att kontrollgruppen bidrar mer än stödmottagarna till den allmänna ekonomiska utvecklingen. Tidsserier saknas för mottagare av digitaliseringscheckar.

Källa: Statistiska Centralbyrån och Tillväxtverket

Akkumulerat över tid framgår det att mottagare av stöd till internationalisering via checkar eller EEN bidrar mindre till den allmänna produktivetsutvecklingen än företagen i kontrollgrupperna (Figur 4). Vid en närmare betraktelse visar det sig dock att stödkohorterna över tid förbättrar sina positioner i förhållande till den allmänna trenden. Årskullen 2018 uppvisar den gynnsammaste utvecklingen, där företagen oavsett kategori av stöd utvecklas starkare än kontrollgrupperna. Den treåriga utvecklingen för dessa företag når in i Covid-19-pandemins inledande faser. Det är därför möjligt att förändringstakten för denna grupp liksom för 2019-års stödmottagare påverkas av de då rådande särskilda omständigheterna.

Diskussion

Mottagarna av affärsutvecklingscheckar till digitalisering och internationalisering samt stöd via EEN uppvisar genomgående en högre överlevnadsgrad tre år efter beviljandet än företagen i kontrollgrupperna. Stödkohorterna växer också mer i produktionsvärden i förhållande till året före stödets beviljande än den generella trenden även om magnituderna varierar något. Trots olikheterna i de olika stödformerna är mönstret i förhållande till kontrollgrupperna dessutom samstämmigt. Analysen visar vidare en tydlig skillnad i utvecklingen av antalet anställda som växer märkbart bland stödmottagarna samtidigt som samtliga kontrollgrupper erfar en tillbakagång. En fortsatt konkurrenskraftig verksamhet i företaget kräver att ett ökat antal anställda återspeglas i produktionsvärdena.

Konkurrensen på den internationella marknaden är betydligt hårdare än på den inhemska och ett företags möjlighet att lyckas där är starkt förknippad med dess produktivitetsnivå eller produktivitetsutveckling (Andersson, Löf och Johansson, 2008; Wagner, 2012).⁴ I föreliggande studie, liksom i tidigare analyser, noteras en betydande tillväxt i produktivitet hos mottagare av stöd till internationalisering både via checkar och EEN samt i kontrollgrupperna. Över tid är dock stödmottagarnas utveckling svagare, vilket skulle kunna indikera en konkurrensnackdel.

Tidsramen för analysen sträcker sig till och med 2022 för överlevnadsgraden och till 2021 för övriga variabler. Trots detta är det svårt att se tydliga indikationer på hur Covid-19-pandemin påverkar det olika grupperna av företag. Under pandemins mest intensiva fas blir avsevärt fler aktiviteter än tidigare digitala. Detta skulle kunna yttra sig i att företag inom sådana tillämpningsområden utvecklas bättre än övriga. Exakt vilken typ av digitalisering stödmottagaren genomför är okänt i denna analys och kontrollgruppen erfar inte heller en avvikande utveckling.

---

⁴ Andersson, M., Löf, H., & Johansson, S. (2008). Productivity and international trade: Firm level evidence from a small open economy. *Review of world economics*, 144, 774-801.
Wagner, J. (2012). International trade and firm performance: a survey of empirical studies since 2006. *Review of World Economics*, 148, 235–267.